

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Majandus- ja rahanduskomisjon

2007/2089(INI)

18.6.2007

ARVAMUS

Esitaja: majandus- ja rahanduskomisjon

Saaja: tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon

Gaasi ja elektri siseturu väljavaated
(2007/2089(INI))

Arvamuse koostaja: Sophia in 't Veld

(*) Komisjonidevaheline tõhustatud koostöö – kodukorra artikkel 47

PA_NonLeg

ETTEPANEKUD

Majandus- ja rahanduskomisjon palub vastutaval tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et Euroopa uus energiapoliitika jätkusuutliku, kindla ja konkurentsivõimelise energia tootmiseks peab olema ambitsioonikas ja suunatud pikaajalisele kasule, peatähelepanuga kliimamuutustega võitlemisele, ELi impordist sõltuvuse piiramisele ning kasvu ja töökohtade loomise edendamisele;
- B. arvestades, et nimetatud ambitsioonika ja pikaajalise kasu saavutamiseks tuleb õigeaegselt kehtestada subsidiaarsuse põhimõttega kooskõlas olev tõhus õiguslik raamistik;
- C. arvestades, et komisjoni teatistes gaasi ja elektri siseturu väljavaadete kohta (KOM(2006) 0841) ja konkurentsi peadirektoraadi energiasektorit käsitleva uurimise lõpparuandes (SEK(2006)1724) jõutakse järeldusele, et kehtivad reeglid ja liberaliseerimise meetmed on energiavarustuse tõhusust parandanud ja võimaldanud tarbijatele kokkuhoidu, kuid turud ei ole veel täielikult avatud ja vaba konkurentsi tõkked on säilinud; lisaks sellele ei ole liikmesriigid kehtivat õiguslikku raamistikku siseriiklikesse õigusaktidesse veel täielikult ja nõuetekohaselt üle võtnud, mistõttu turu liberaliseerimiseks on vaja teha täiendavaid samme;
- D. arvestades, et vähesed liikmesriigid on oma gaasiturud avanud; arvestades, et kogu süsteemi võti nii tarbijatele kui ka ettevõtetele on madalamad hinnad ja kvaliteetne tarnimisteenus gaasiturul;
- E. arvestades, et Euroopa Parlament rõhutas oma 14. detsembri 2006. aasta resolutsioonis Euroopa strateegia kohta säästva, konkurentsivõimelise ja turvalise energia tagamiseks¹, et energiasektori põhivõrkudele tuleks kohaldada omandi täielikku eraldamist niipea, kui komisjon jõuab järeldusele, et kehtivad õigusaktid ei ole tõhusad;
- F. arvestades, et sektoriuuringu järel ja majanduslike tõendite kontekstis on komisjon seisukohal, et omandi täielik eraldamine on kõige tõhusam vahend energiakasutajatele valiku tagamiseks ja investeringute soodustamiseks;
- G. arvestades, et piiriüleste küsimustega seotud lünki kehtivas õigusloomes ei saa parandada ainult konkurentsieeskirjade kohaldamisega; arvestades, et tagada tuleb parem kooskõlastamine riiklike energiasektorit reguleerivate asutuste vahel, suurendades elektri- ja gaasisektori Euroopa reguleerivate asutuste töörühma (ERGEG) pädevusala, et tugevdada ühenduse kontrolli siseturu põhimõtete kaitsmise üle;
- H. arvestades, et olemasolevad andmed viitavad, et liikmesriigid ei ole piisavalt täitnud määratletud avaliku teenindamise kohustusi vähem kindlustatud tarbijate huvides,
- I. kordab, et Lissaboni strateegia saab õnnestuda üksnes juhul, kui tehakse täiendavaid jõupingutusi ühise energiapoliitika kehtestamiseks, mis põhineks laiemal nägemusel

¹ *Vastuvõetud tekstid*, P6_TA(2006)0603.

Euroopa ühistel huvidel põhinevast energiasektorist, järgides riikide eripära ja võimaldades liikmesriikidel arvestada oma energialiikidega, et mitmekesistada energiaallikaid ja energiatootjaid nii palju kui võimalik;

2. usub, et energiasektori uurimise käigus tuvastatud mitmed tõsised puudused nõuavad kiiret sekkumist, et võrkude ja varustuse tõhusa eraldamise, olemasolevate regulatiivsete puuduste kõrvaldamise, turu koondumise ja turuletuleku takistuste lahendamise ning turutehingute läbipaistvuse suurendamise kaudu saavutada toimiv energia siseturg; nõuab viivitamata ühenduse õigusaktide täielikku ja nõuetekohast ülevõtmist riiklikesse õigusaktidesse; nõuab kõnealuses kontekstis ühenduse õiguse rikkumise korral rangete meetmete võtmist;
3. nõustub komisjoniga, et liberaliseerimisprotsessile ei ole alternatiivi ning kutsub liikmesriike üles tagama olemasolevate liberaliseerimist käsitlevate direktiivide täielikku ja tõhusat ülevõtmist; lisaks sellele avaldab toetust, et komisjoni ettepanek käsitleb turuhäireid nii konkurentsialaste kui ka regulatiivsete meetmete kohaldamise kaudu;
4. kinnitab energiasektori uurimistulemusi, mille kohaselt ei ole kehtivate õigusaktidega nõutud õiguslik ja funktsionaalne eraldamine tõelise konkurentsivõimelise Euroopa energiaturu arenguks piisav; kordab nõuet mittediskrimineeriva juurdepääsu tagamiseks võrgule ning toetab täielikult komisjoni ettepanekut edasiste meetmete võtmiseks, et tagada energiatootmise selgem eraldamine energia jaotamisest;
5. kutsub komisjoni üles esitama analüüsi, kus oleks välja toodud omandi eraldamise eeldatav maksumus liikmesriikide jaoks, võrkudesse investeerimise eeldatavad tagajärjed ja kasu siseturule ning tarbijale; osutab, et analüüsis tuleks arvesse võtta ka küsimust, kas ja missuguseid probleeme või kulusid esineb siis, kui liikmesriik omandi eraldamist läbi ei vii, ning kas negatiivsed tagajärjed on riikliku ja eraomandi puhul erinevad; teeb ettepaneku, et lisaks tuleks analüüsida, milliseid eeliseid pakub eesmärkide saavutamise seoses omandi eraldamine, võrreldes sõltumatu piirkondliku turu operaatori lähenemisviisiga;
6. rõhutab vajadust anda võrguettevõtjatele kohased stiimulid võrgu haldamiseks ja arendamiseks kõigi kasutajate huvides; on seisukohal, et kuna stabiilne reguleeriv raamistik on investeerimisotsuste tegemisel väga oluline, tuleb välja töötada ja rakendada tulevased siseturgu mõjutavad meetmed viisil, mis pakub vajalikele investeeringutele positiivset raamistikku; rõhutab siiski, et eraldamist tuleks käsitleda õiglase konkurentsi tagamise eeltingimusena, kuid mitte ainsa tingimusena; usub, et riiklik omand elektri- ja gaasiturul on üks peamisi elemente, mis viib moonutusteni Euroopa tasandil ja et kõnealuseid turge iseloomustab madalam konkurentsistiimul, kui seal esineb riiklike ettevõtteid, sest nad on enamikul juhtudel oma põhikirja alusel potentsiaalsetele investoritele vähem läbipaistvad ja vähem teavet andvad ning sõltuvad riikide valitsuste poliitilistest otsustest; nõuab asjakohaste meetmete kehtestamist, et vältida olukorda, kus riiklikud monopolid asenduvad eramonopolidega;
7. tervitab komisjoni ettepanekut suurendada sõltumatute riiklike energiasektorit reguleerivate asutuste iseseisvust, laiendada nende volitusi, tugevdada nendevahelist kooskõlastamist ning põhivõrguettevõtjate vahelist koostööd; on seisukohal, et reguleerivate asutuste sõltumatus ei tohi takistada poliitilisi meetmeid, mida liikmesriikide

valitsused peavad gaasi ja elektri siseturul võtma konkurentsi edendamiseks, energia varustuskindluse tagamiseks ja keskkonna kaitsmiseks;

8. rõhutab vajadust ühtlustada volituste ja energiasektorit reguleerivate asutuste sõltumatuse tasemed, et võimaldada tugevat koordineerimist Euroopa tasandil ja takistada reguleerivate volituste kuritarvitust riiklikel proteksionistlikel eesmärkidel;
9. jagab komisjoni seisukohta, et riiklike reguleerivate asutuste volitusi tuleb suurendada ja Euroopa tasandil koordineerimist tugevdada, eelkõige piiriülestes küsimustes;
10. nõustub, et Euroopa sõltumatute reguleerivate asutuste võrgu (ERGREG+) lähenemisviis on piiriülese kaubanduse tõhusamaks muutmiseks vajalike tehniliste standardite kiireks ja tõhusaks ühtlustamiseks kõige sobivam; peab sobivaks vajaduse korral komisjoni kaasamist, et tagada ühenduse huvide nõuetekohane arvessevõtmine;
11. tervitab ettepanekut anda olemasolevatele põhivõrguettevõtjate ühendustele institutsiooniline roll koos ametlike kohustuste ja ülesannetega („ETSO+GTE+ lahendus”); on siiski seisukohal, et konkurentsi tugevdamiseks – mitte takistamiseks – tuleb täiendavalt mõelda eraomanduses olevate piiriüleste võrguettevõtete loomisele; usub, et jõupingutusi tuleb teha piirkondlike võrguettevõtjate järkjärguliseks arendamiseks;
12. väljendab sügavat muret asjaolu üle, et mõned Euroopa valitsused on teinud teatavaid proteksionistlikke algatusi, õigustades oma seisukohta strateegiliste sektorite kaitsmisele viitamisega ja väidetavate riiklike üldhuvidega; rõhutab, et proteksionism ühisturul on vastuolus Euroopa ülesehitamisega; energiasektoris kahandab see energiavarustuse kindlust, vähendab tõhusust, tõstab makstavat hinda tarbijate jaoks ning kahjustab säästvat arengut;
13. julgustab komisjoni võtma meetmeid nende liikmesriikide vastu, kes kaitsevad liialt oma riiklike või Euroopa energiahidusid, sealhulgas „kuldaktsia” põhjendamatu kasutuselevõtmise kaudu, ja liikmesriikide vastu, kus kehtivad reguleeritud tariifid, mis takistavad konkurentsi ja turu integreerimist; nõuab, et vanade ja uute liikmesriikide suhtes tuleb kohaldada samu poliitilisi standardeid, võttes arvesse energiasektori erilist rolli uute liikmesriikide majanduse järelejõudmise protsessis; rõhutab, et nimetatud riiklike või Euroopa energiahidude soosimine võib kahjustada ettevõtete konkurentsivõimet, konkurentsitaset energiaturul ja tarbijate huve; rõhutab, et vaja on ettevõtteid, kes pakuvad kodanikele kvaliteetset teenust ja suudavad võistelda mitte üksnes riiklikul või Euroopa tasandil, vaid ka ülemaailmsel turul;
14. rõhutab, et veelgi tuleks parandada juurdepääsu turgu käsitlevale teabele ja tervitab komisjoni kava läbipaistvust käsitlevate sätete siduvaks muutmise kohta; nõustub, et kogu asjakohane turgu käsitlev teave tuleks teatava ajavahemiku järel korrapäraselt avaldada ja tagada kohane järelevalve;
15. on seisukohal, et taastumatute energiaallikate toetused tuleks kõrvaldada, tagades nii võrdsed tegutsemisvõimalused, ning et keskkonnakaitsega seotud väliskulud tuleb arvata energiahinna sisse ning et keskkonna- ja energiapoliitika eesmärkide saavutamiseks tuleb kasutada turupõhiseid vahendeid;

16. märgib, et määratletud universaalteenuse ja avaliku teenindamise kohustused peavad olema kooskõlas riigiabi eeskirjadega ning et konkurentsioigus kehtib hinnadiskrimineerimisele ja edasimüügipiirangutele; rõhutab, et olulise tähtsusega on hinnata allesjäänud reguleeritud tarnetariifide mõju konkurentsi arengule ja kõrvaldada konkurentsimoonutused.

MENETLUS

Pealkiri	Gaasi ja elektri siseturu väljavaated		
Menetluse number	2007/2089(INI)		
Vastutav komisjon	ITRE		
Arvamuse esitaja(d) istungil teada andmise kuupäev	ECON 26.4.2007		
Tõhustatud koostöö – istungil teada andmise kuupäev	26.4.2007		
Arvamuse koostaja nimetamise kuupäev	Sophia in 't Veld 13.3.2007		
Endine arvamuse koostaja			
Arutamine parlamendikomisjonis	27.3.2007	11.4.2007	8.5.2007
Vastuvõtmise kuupäev	5.6.2007		
Lõpphääletuse tulemused	+: -: 0:	25 2 11	
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Gabriele Albertini, Zsolt László Becsey, Pervenche Berès, Sharon Bowles, Udo Bullmann, Ieke van den Burg, David Casa, Christian Ehler, Jonathan Evans, José Manuel García-Margallo y Marfil, Jean-Paul Gauzès, Robert Goebbels, Donata Gottardi, Dariusz Maciej Grabowski, Karsten Friedrich Hoppenstedt, Sophia in 't Veld, Guntars Krasts, Andrea Losco, Astrid Lulling, Cristobal Montoro Romero, Joseph Muscat, Joop Post, John Purvis, Alexander Radwan, Dariusz Rosati, Heide Rühle, Eoin Ryan, Antolín Sánchez Presedo, Manuel António dos Santos, Cristian Stănescu, Margarita Starkevičiūtė, Ivo Strejček, Sahra Wagenknecht.		
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Harald Ettl, Ján Hudacký, Werner Langen, Maria Petre, Andreas Schwab.		
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 178 lg 2)	Anne Ferreira		
Märkused (andmed on kättesaadavad ainult ühes keeles)	...		